

Κριτήριο Αξιολόγησης 15213

Ενδεικτικές Απαντήσεις**A1. Πώς οι χρήστες του διαδικτύου οδηγούνται στην «ομαδική πόλωση»;**

Παρότι στον χώρο του διαδικτύου φιλοξενείται ποικιλία απόψεων, ένα μεγάλο μέρος της διαθέσιμης πληροφορίας αποκλείεται από τους χρήστες. Σύμφωνα με τον συντάκτη του άρθρου, οι πολίτες πραγματοποιούν τις αναζητήσεις τους στο ίντερνετ με κριτήριο τις ήδη διαμορφωμένες αντιλήψεις τους σε μία προσπάθεια ενίσχυσης των επιχειρημάτων τους. Αντλούν δεδομένα από πηγές όπου συμμετέχουν άνθρωποι με ιδεολογίες της δικής τους προτίμησης, με αποτέλεσμα οποιαδήποτε αποκλίνουσα τοποθέτηση να εξαφανίζεται – μαζί της και κάθε αφορμή για αμφισβήτηση και προβληματισμό. Έτσι, συγκροτούνται στο διαδίκτυο ομάδες ομοϊδεατών, οι οποίοι προβάλλουν ακραίες θέσεις και ισχυροποιούν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις τους δημιουργώντας ένα γενικευμένο κλίμα πόλωσης.

A2. α) Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου να γράψεις ένα αντώνυμο: δημόσιου, επαληθεύονται, αποκλείει, υιοθετούν, ανένδοτες, αλλήλους.

δημόσιου: ιδιωτικού

επαληθεύονται: διαψεύδονται

αποκλείει: ενσωματώνει

υιοθετούν: απορρίπτουν

ανένδοτες: συγκαταβατικές

αλλήλους: εαυτόν

β) Να εντοπίσεις στο παραπάνω κείμενο μία ονοματική και μία επιρρηματική πρόταση.

Ονοματική: «Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο με τη νέα τεχνολογία», γράφει, «είναι η αυξανόμενη δύναμη των καταναλωτών να «φιλτράρουν» αυτό που βλέπουν.» (προσδιοριστική)

Επιρρηματική: Η τάση της ομαδικής πόλωσης ενισχύεται στο ίντερνετ, όπου σύμφωνα με τον Sunstein παίρνει τη μορφή της «κυβερνοπόλωσης». (παραθετική)

A3. Αναλαμβάνεις να γράψεις ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σου με θέμα την πληροφόρηση στο διαδίκτυο. Στο κείμενό σου να παρουσιάσεις σε 200-

Έξυπνα και Εύκολα!

250 λέξεις τη δική σου αντίληψη για τα χαρακτηριστικά που έχει η διαδικτυακή πληροφόρηση του σύγχρονου πολίτη.

Διαδικτυακή πληροφόρηση: Φωτίζει ή θολώνει τη σκέψη;

Στη σύγχρονη κοινωνία ο πολίτης έχει άμεση πρόσβαση σε πληθώρα πληροφοριών χάρη στην τεχνολογική πρόοδο και στη ραγδαία διάδοση του διαδικτύου, που αποτελεί πλέον ένα από τα πιο δημοφιλή μέσα ενημέρωσης.

Στο ίντερνετ μπορεί να αναζητήσει κανείς δεδομένα και απόψεις επί παντός του επιστητού, αξιοποιώντας παράλληλα τη δυνατότητα σύνδεσης με μέρη και ανθρώπους από όλα τα μήκη και πλάτη της γης. Πρόκειται για μία πλουραλιστική και ελεύθερη πληροφόρηση, όπου πομποί και δέκτες αλληλεπιδρούν. Οι πολίτες εκτίθενται σε ποικίλες πηγές, το περιεχόμενο των οποίων καλούνται να μοιραστούν, να σχολιάσουν και να επεξεργαστούν, καλλιεργώντας το κατάλληλο έδαφος για έναν δημοκρατικό και γόνιμο διάλογο.

Ωστόσο, η έκθεση σε τόσο μεγάλο όγκο πληροφοριών, που ως επί το πλείστον χαρακτηρίζεται από ανωνυμία, εγκυμονεί κινδύνους που σχετίζονται με την εγκυρότητα των στοιχείων και τα κίνητρα του γράφοντος. Οι χρήστες του διαδικτύου ενδέχεται να έρθουν αντιμέτωποι με προπαγανδιστικά μέσα χειραγώγησης, καθώς ο λαϊκισμός και η κομματικοποίηση αναπτύσσονται ταχύτερα σε ένα περιβάλλον όπου κυριαρχεί η πληροφοριακή υπερφόρτωση και περιορισμένος έλεγχος της αξιοπιστίας του παρεχόμενου υλικού. Με αυτόν τον τρόπο, χωρίς να το αντιληφθούν, μπορεί να παρασυρθούν από ακραίες ιδεολογικές και πολιτικές τοποθετήσεις καταλήγοντας σε απόλυτες και μονοσήμαντες ερμηνείες της πραγματικότητας.

Επομένως, το διαδίκτυο συνιστά μία ανεξάντλητη πηγή δεδομένων, που δίνει την ελευθερία στους χρήστες να επικοινωνούν και να εκφράζουν απρόσκοπτα τη γνώμη τους. Ωστόσο, αν δεν αναπτυχθεί μία κριτική στάση όσον αφορά τη διαχείριση της ψηφιοποιημένης πληροφορίας, ελλοχεύει ο κίνδυνος χειραγώγησης και πολωτικής συμπεριφοράς των πολιτών.

B1. Κεντρικό θέμα του έργου αποτελεί από τη μία οι φιλοδοξίες των ποιητών, από την άλλη η ματαιότητα της ποίησης. Ποια είναι τα στοιχεία-συναισθήματα που αντιπαραβάλλονται στο κείμενο;

Στο ποίημα τονίζεται ο μόχθος και η εναγώνια επιθυμία των καλλιτεχνών για ένα άρτιο δημιούργημα («ευγενικιά φιλοδοξία», «έγινε της ζωής μας ο σκοπός», «γυρεύοντας ομοιοκαταληξία», «γυρνάμε ολημερίς», «κι αν ξενυχτούμε κάτω απ' τα γεφύρια»), χάρη στο οποίο θα εξασφαλίσουν τη μέγιστη καταξίωση. Ωστόσο, η πραγματικότητα διαψεύδει τα όνειρά τους, καθώς όχι μόνο δεν λαμβάνουν την αναγνώριση της κοινωνίας, αλλά καταλήγουν αντιμέτωποι με την αποτυχία, πλήρως

Έξυπνα και Εύκολα!

απαξιωμένοι («συρφετός»), «εξιλαστήρια θύματα του περιβάλλοντος και της εποχής». Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, επίσης, στην ευθραυστότητα και ευαισθησία των ποιητών («χάρτινη καρδιά»), που έρχεται σε αντίθεση με τη σκληρότητα και την ωμότητα του κόσμου («πειναλέοι»).

B2. α) Στο ποίημα αξιοποιείται η αναστροφή. Εντόπισε τρία σημεία του κειμένου και εξήγησε για ποιον λόγο χρησιμοποιείται το συγκεκριμένο σχήμα λόγου.

- α. «έγινε της ζωής μας ο σκοπός» (αντί: «έγινε ο σκοπός της ζωής μας»)
- β. «των καλών ανθρώπων τη συντροφιά» (αντί: «τη συντροφιά των καλών ανθρώπων»)
- γ. «επέσαμε θύματα εξιλαστήρια» (αντί: «επέσαμε εξιλαστήρια θύματα»)

Με το σχήμα της αναστροφής ο ποιητής ανατρέπει σκόπιμα τη φυσική σειρά των λέξεων (ή των προτάσεων), για να αποκτήσει ο λόγος μεγαλύτερη ζωντάνια και εκφραστικότητα.

β) Σχολίασε τη γλώσσα και το ύφος του ποιήματος.

Η γλώσσα είναι απλή δημοτική, διανθισμένη με τύπους της καθαρεύουσας («τιτλοφορούμεθα», «φύσις», «επέσαμε»). Χρησιμοποιούνται σχήματα λόγου (αναστροφή, μεταφορές, προσωποποίηση), καθώς και λέξεις-φράσεις που αποπνέουν λυρισμό («αγέρι», «ολημερίς», «στ' άστρα τ' ουρανού»). Ως προς το ύφος, στο ποίημα υπάρχει διάχυτη πικρία και σαρκασμός, ο οποίος ενισχύεται από τη μεικτή γλώσσα, τον συνδυασμό καθαρεύουσας και δημοτικής, που συνειδητά επιλέγει ο συγγραφέας για να μετουσιώσει το σοβαρό περιεχόμενο σε διάθεση επικράτησης του σατιρικού στοιχείου.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Να ερμηνεύσεις τη συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου, σύμφωνα με τα νοήματα του ποιήματος.

Το ποιητικό υποκείμενο διακατέχεται από ένα γενικευμένο αίσθημα αποτυχίας και ματαίωσης, όπως φαίνεται ήδη από τον πρώτο στίχο («Όλοι μαζί κινούμε, συρφετός»), καθώς δεν νιώθει ιδιαίτερος και μοναδικός, αλλά μέρος ενός συρφετού καλλιτεχνών. Ο σκοπός της ζωής του («ευγενικιά φιλοδοξία») και η «χάρτινη καρδιά» του συνιστούν δείγμα της ευαίσθητης, τρωτής φύσης του, ενώ οι ανταποκρίσεις που στέλνει από τα «άστρα τ' ουρανού» υποδηλώνουν την απομάκρυνσή του από την κοινωνία. Η αποξένωση και η απογοήτευσή του εκφράζονται μέσα από την εικόνα

Έξυπνα και Εύκολα!

του «πειναλέου» ανθρώπου, καθώς και από την παραδοχή του στο τέλος του ποιήματος ότι ανήκει στα «εξιλαστήρια θύματα» της εποχής.

2. Να γράψεις ένα κείμενο με τη μορφή σελίδας ημερολογίου στο οποίο θα καταγράψεις τις δικές σου διαπιστώσεις παρατηρώντας τη συμπεριφορά των ανθρώπων γύρω σου στο κοινωνικό σου περιβάλλον.

Σάββατο, 24 Μαρτίου 2022

Παρατηρώ καθημερινά τους γύρω μου. Προσπαθώ να τους καταλάβω, ακόμα και τους αγνώστους, στον δρόμο. Δεν μου είναι εύκολο να αναγνωρίσω τις προθέσεις τους και πολλές φορές απορώ, προβληματίζομαι. Γιατί υπάρχει τόση αδιαφορία, τόσος εγωισμός; Δεν έχω καταλήξει, αλλά νομίζω το αποδίδω στη μοναξιά που κατακλύζει την κοινωνία μας. Οι άνθρωποι ζούμε μόνοι, αποξενωμένοι, εγκλωβισμένοι στον μικρόκοσμό μας, με μοναδικό στόχο: το ατομικό συμφέρον.

Παράλληλα όμως –περίεργο και αντιφατικό– αποζητάμε εναγωνίως την αποδοχή των άλλων. Γι' αυτό υιοθετούμε άκριτα στερεοτυπικές αντιλήψεις, τάσεις της μόδας, πρότυπα επιβεβλημένα από την εκάστοτε εποχή. Για να ανήκουμε σε ένα σύνολο (το οποίο αγνοούμε). Πού είναι η διαφορετικότητα, η αυθεντικότητα, ο αυθορμητισμός; Αναρωτιέμαι. Δυστυχώς, τα φωτεινά παραδείγματα είναι ελάχιστα. Αλλά, τουλάχιστον για μένα, ικανά να δώσουν ώθηση και ελπίδα για μία πιο ουσιαστική, ειλικρινή επαφή, για έναν κόσμο με μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και ανθρωπιά.

Έξυπνα και Εύκολα!